

магістральним шляхом розвитку ІО – це впровадження в освіту медіаметодів, медіатехнологій, медіаЕОР. Це саме й означає перехід ІО на якісно новий рівень – стан медіаінформатизації освіти. Перехід у цю якість буде означати відповідність ІО (МІО) рівню розвитку інформаційного суспільства й забезпечить “систематизацію освіти” (Т. Сакамото) – перехід на системний (метасистемний) рівень мислення, діяльності, обізнаності.

Використана література:

1. *Клюева Н. В.* Программы социально-психологического тренинга / Н. В. Клюева, М. А. Свистун. – Ярославль, 1992.
2. *Коротенков Ю. Г.* Информационная образовательная среда основной школы / Ю. Г. Коротенков. – <http://www/academy.it.ru>.
3. *Коротенков Ю. Г.* Методологический компонент информатизации образования в аспекте его взаимосвязи с научно-методической системой обучения социально-правовой информатике / Ю. Г. Коротенков // Ученые записки ИИО РАО. – 2011. – Вып. 36.
4. *Коротенков Ю. Г.* Информатизация образования как социальный процесс: монография / Ю. Г. Коротенков, А. Ю. Лазебникова. – М.: ИСМО РАО, 2010.
5. *Нурмухамедов Г. М.* Технологии гипермедиа преобразуют педагогические технологии / Г. М. Нурмухамедов // Состояние и перспективы развития общеобразовательного курса информатики. – М.: ИСМО РАО, 2011.

Слабошевская Т. Н. Медиаинформатизация как элемент самостоятельной информационно-образовательной сферы.

В статье рассматриваются понятия и проблемы медиа образования, медиа среды образования, информатизации медиа образования и информатизации образования медиа средствами как элементы медиа информатизации образования. А также аспекты медиа культуры, информационной субкультуры, социально-правовые, мета системные и кибернетические аспекты применение ресурсов мультимедиа, медиа ЭОР.

Ключевые слова: медиаобразование, медиасреда, медиаЭОР, медиакомпетентность, метакультура, педагогическая технология.

Slaboshevska T. N. Media informatizatsiya as part of independent news and educational services.

The paper examines the concepts and problems of media education, media environment education, information media education and information of education as a media negotiation Components media informedion education. As well as aspects of media culture, information subculture, social, legal, and meta system cybernetic aspects of the use of multimedia resources, media EER.

Keywords: media education, media environment, media EER, media competence, meta culture, educational technology.

УДК 378

Таточенко В. І.
Херсонський державний університет

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ЯК ДОПОВНЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ЦІЛЕЙ ОСВІТИ

Стаття присвячена актуальним проблемам формування методичної компетентності майбутніх вчителів математики як доповнення освітніх інноваційних напрямів реалізації сучасних цілей освіти.

Ключові слова: формування, методична компетентність, освітні інноваційні напрями, сучасні цілі освіти.

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується тим, що існуючі соціально-педагогічні орієнтири у системі вищої освіти зумовлюють формування нових, більш жорсткіших вимог до професійної компетентності сучасних факторів, до удосконалення їх професійної підготовки. В умовах реформування освітнього простору України на це звертається увага в Законах України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Національній доктрині розвитку освіти в Україні в ХХІ ст.”, Декларації про європейський простір для вищої освіти, Болонській угоді.

У перспективних системах вищої освіти все більше використовуються нові підходи до організації навчально-виховного процесу, серед яких компетентнісний підхід безумовно доповнює ту низку освітніх інноваційних напрямів, використання яких допомагає викладачу і студенту гармонійно співпрацювати для реалізації сучасних цілей освіти.

Розвиток світового суспільства, зміни освітньої парадигми висувають нові вимоги до сучасної освіти, серед яких забезпечення органічної інтеграції освіти і науки, апробація та відбір ефективних, інноваційних педагогічних технологій, об’єднання зусиль всіх суб’єктів освітньої системи для формування методичної компетентності майбутніх учителів математики. У цьому контексті формування методичної компетентності майбутніх учителів математики розглядається як одна з необхідних умов досягнення загальної мети професійної підготовки.

Незважаючи на багатогранність наукових досліджень, які присвячені формуванню різних аспектів методичної компетентності майбутніх учителів математики, багато проблем залишаються нез’ясованими і невирішеними. Крім того існують протиріччя між: рівнем підготовки сучасного вчителя математики та існуючими вимогами ринку праці; можливістю на достатньо високому рівні творчо реалізувати на практиці сучасні вимоги до професійної діяльності та якісними фундаментальними математичними знаннями; недостатньою розробкою науково-педагогічних, психологічних основ забезпечення формування методичної компетентності майбутніх вчителів математики та необхідністю формування її у студентів; недостатнім використанням інноваційних технологій навчання та зростаючими потребами студентів у якісній освіті; існуючою парадигмою освіти та здібностями і уподобаннями студентів. На жаль, існуюча концепція математичної освіти базується на давно розроблених принципах побудови навчальних планів і дуже мало враховує уподобання, бажання студентів у вивченні певного переліку фахових дисциплін.

Аналіз умов, що впливають на ефективність формування методичної компетентності у складі професійної не проведений в усіх можливих напрямках.

Актуальність і соціальна значущість проблеми формування методичної компетентності майбутніх учителів математики зумовило вибір теми дослідження.

Об’єкт дослідження – процес методичної підготовки майбутніх учителів математики у ВНЗ.

Предмет дослідження – методика формування методичної компетентності майбутніх учителів математики у процесі навчання фахових дисциплін.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність ситуаційної методики навчання фахових дисциплін у процесі формування методичної компетентності майбутніх учителів математики.

Гіпотеза дослідження: процес формування методичної компетентності майбутніх учителів математики буде ефективним, якщо забезпечити врахування уподобань студентів з переліку фахових дисциплін для побудови індивідуальної траєкторії навчання, застосовувати у навчальному процесі ситуаційну методику навчання. Для перевірки гіпотези планується педагогічний експеримент, який дасть змогу дослідити реальний стан успішності майбутніх учителів математики, визначити студентські уподобання через ранжування навчальних дисциплін, здійснити експериментальну перевірку ефективності впровадження ситуаційного методу навчання у формуванні методичної компетентності майбутніх учителів математики.

Мета та гіпотеза дослідження дозволяють визначити такі основні завдання

дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні, методологічні, організаційні основи формування методичної компетентності студентів у психолого-педагогічній, методичній літературі, педагогічній практиці.

2. З'ясувати і науково обґрунтувати сутність і зміст поняття методична компетентність майбутніх учителів математики.

3. Визначити як корелюють між собою успішність у навчальній діяльності майбутніх учителів математики та їхні уподобання фахових дисциплін.

4. Розробити діагностику формування методичної компетентності.

5. Розробити модель формування методичної компетентності майбутніх учителів математики на основі ситуативної методики навчання та створити методичне забезпечення цієї моделі.

6. Науково обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність пропонованої методики формування методичної компетентності майбутніх учителів математики.

В існуючій науковій літературі не має єдиного погляду на дефініцію методичної компетентності майбутніх учителів математики. Під нею ми розуміємо інтегровану властивість, що включає ряд взаємопроникаючих компонент – змістово-технологічної, функціонально-діяльнісної, особистісної, які ґрунтуються на максимальному рівні фахових знань, наявності достатньо розвинутих здібностей до узагальнень, стратегічного мислення, високого рівня сприйняття інформації, моделювання, прийняття професійних рішень, здатності швидко актуалізувати особистісні якості та можливості, спрямовані на ефективне виконання професійних обов'язків учителя математики.

Методичну спрямованість майбутніх учителів математики визначають фахові дисципліни, що мають пріоритетне значення в навчальному процесі. Необхідно визначити всі дисципліни, які входять до циклу професійної та практичної підготовки, а також дисципліни інших напрямів, які формують базову методичну компетентність.

На наш погляд, саме ситуаційна методика навчання фахових дисциплін виступає тим фактором, який впливає на ефективність формування методичної компетентності майбутніх учителів математики. Така методика навчання заснована на використанні задач-ситуацій. Ситуаційна задача – це навчальна задача, спрямована на опис реальної ситуації, яка мала або може мати місце на практиці. Багатогранність діяльності студента при розв'язанні такої задачі активно сприяє формуванню різнобічних якостей майбутнього вчителя математики.

Технологія задачного підходу до вивчення студентами фахових дисциплін є одним із різновидів діяльного підходу навчання. Вона передбачає трансформацію змісту дисципліни у систему навчальних задач методичного спрямування. Це надає можливості студентам набути досвіду з аналізу і розв'язання професійних ситуацій, наближує процес вивчення фахових дисциплін до професійної діяльності, підсилює їх мотивацію до навчання. Враховуючи основні вимоги до навчальних задач, їх застосування у навчальному процесі ґрунтується на таких засадах:

– створюватися повинна не одна окрема задача – ситуація, а набір задач, підбір яких має бути націленим на засвоєння загальних способів дій;

– при створенні системи задач слід намагатися, щоб вони забезпечували досягнення не тільки ближніх навчальних цілей, але й віддалених;

– навчальна задача має забезпечувати засвоєння системи дій, які необхідні для успішного виконання навчальної і професійної діяльності;

– навчальна задача повинна створюватися так, щоб відповідні засоби і способи діяльності, засвоєння яких планується під час розв'язування задачі, виступали як прямі продукти навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Методична компетентність є важливим показником якості освіти майбутніх учителів математики. Вона передбачає, що вчителю математики в своїй практичній роботі доводиться виконувати різні види діяльності. Педагогічну діяльність учителя будемо

розуміти як сукупність окремих діяльностей, до якої включаємо наступне: аналізувати різну літературу, включаючи програми, підручники, навчально-методичні посібники та комплекти, інші засоби навчання, і на цій основі з урахуванням вікових можливостей учнів відбирати необхідний матеріал і з нього конструювати предметний зміст уроку або будь-якого іншого виду занять з учнями, планувати свою роботу і вчити планувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, організовувати різні види діяльності учнів, допомагати їм виконувати і певною мірою керувати ними, оцінювати свою діяльність і діяльність учнів, вчити їх оцінці та самооцінці.

Звичайно, перелічені види діяльності не охоплюють всі види діяльності, які можуть зустрічатися вчителю в його практичній роботі. Всі види діяльності неможливо передбачити, оскільки практика багатогранніша від будь-якої систематики. Проте певним видам діяльності, як основним на початку отримання професії, людина повинна навчитися, сформувавши при цьому основні вміння та самооцінку, а вже потім займатися продовженням і вдосконаленням своєї освіти і професійної майстерності.

Орієнтир на основні види діяльності вчителя математики є визначальним під час формування методичної компетентності. Іншим фактором, що суттєво впливає на початковий рівень сформованості методичної компетентності, буде виділення основної одиниці організації навчального процесу – уроку. В основному на уроці вчитель формує всі сторони навчально-пізнавальної діяльності учня, тому його, вчителя, діяльність повинна фокусуватися навколо уроку. Одним із основних показників сформованості методичної компетентності майбутнього вчителя математики є достатньо розвинена аналітико-синтетична діяльність, яка включає усвідомлення та прийняття широких і вузьких цілей навчання, виховання і розвитку учнів при вивченні математики. Цей вид діяльності включає логіко-математичний аналіз та логіко-дидактичний аналіз навчального матеріалу шкільних підручників і посібників, задачників, методичний аналіз математичної, психолого-педагогічної літератури, літератури з історії математики, методичний аналіз різних засобів навчання. Важливий вид діяльності вчителя – планування та конструювання.

Студент – майбутній учитель математики повинен неперервно вчитися ще й діяльності по організації різних форм контролю роботи учнів. Точна постановка запитання, коментування відповідей товаришів, рецензування їх робіт, складання планів відповідей, аналіз відповіді у відповідності зі складеним планом – все це формує вміння правильно оцінити діяльність інших людей. Формування самооцінки здійснюється шляхом аналізу помилок у своїй роботі на основі зразка розв'язання, контрприкладів, припису тощо.

Методична компетенція опирається на певні професійні знання: знання про різні аспекти питання постановки цілей навчання математики, знання про прийоми цілей вивчення навчального матеріалу, знання про специфічні навчальні, математичні і методичні задачі і прийоми їх формулювання і постановки, знання про дії і відповідні їм операції для розв'язування певних класів математичних, навчальних і методичних задач, знання про засоби навчання, способи їх реалізації під час вивчення різних питань у відповідності з цілями і методами навчання, знання про прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів і керування цією діяльністю, знання про різні форми контролю і прийоми оцінки діяльності учнів і формування самооцінки в учнів. Для того щоб методичні дії перейшли в вміння професійного характеру, необхідно тривалий час розв'язувати навчальні та методичні задачі. В процесі їх розв'язування набуваються методичні вміння. Для їх формування необхідна система теоретичної і практичної підготовки. Вона забезпечується циклом методичних дисциплін.

Дана проблема багатоаспектна. Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду, наші експериментальні дослідження дадуть змогу виділити основні аспекти розв'язання обраної проблеми: методологічний, психолого-педагогічний і науково-методичний.

Використана література:

1. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. Авторская версия / И. А. Зимняя. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 20 с.
2. Кузьмінський А. І. Наукові засади методичної підготовки майбутнього вчителя математики : монографія / А. І. Кузьмінський, Н. А. Тарасенкова, І. А. Акуленко. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2009. – 320 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта України. – 2001. – № 29. – С. 4-6 // Ліга-Закон : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U347_02.html
4. Скибицкий Э. Г. Методика профессионального обучения : учеб. пособие / Э. Г. Скибицкий, И. Э. Толстова, В. Г. Шефель. – Новосибирск : НГАУ, 2008. – 166 с.
5. Хуторской А. В. Технология проектирования ключевых и предметных компетенций / А. В. Хуторской // Интернет-журнал “Эйдос” : [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>
6. Чернова Ю. К. Технология реализации компетентного подхода в образовании и в производственной деятельности : монография / Ю. К. Чернова, О. И. Антипова. – Самара : СНЦ РАН, 2009. – 286 с.

Таточенко В. И. Формирование методической компетентности будущих учителей математики как дополнение образовательных, инновационных направлений реализации современных целей образования.

В статье рассмотрены некоторые аспекты формирования методической компетентности будущих учителей математики как дополнение образовательных, инновационных направлений реализации современных целей образования.

Ключевые слова: формирование, методическая компетентность, образовательные инновационные направления, современные цели образования.

Tatochenko V. I. Formation of methodological competence of future teachers of mathematics in addition innovative educational trends of contemporary educational purposes.

This article discusses some aspects of methodological competence of future teachers of mathematics in addition innovative educational trends of contemporary educational purposes.

Keywords: formation, methodical competence, innovative educational trends, current aims of education.

УДК 378.147

Удовиченко Г. А.

Бердянський державний педагогічний університет

**РОЗВИТОК СУБ'ЄКТНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ
ІМІТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

У статті досліджуються механізми розвитку суб'єктної позиції майбутнього вчителя початкової школи у процесі застосування імітаційних технологій Автор здійснює спробу визначити основні змістові характеристики досліджуваного поняття.

Ключові слова: суб'єкт, суб'єктна позиція, мотивація, фахова компетентність.

Головною метою сучасної освіти є створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина України. Тому пріоритетним напрямком державної політики в сучасній освіті є формування особистості майбутнього фахівця як суб'єкта навчання. Оскільки основна увага науковців тепер сконцентрована не стільки на предметному змісті, природно постає проблема розвитку суб'єктної позиції студентів, їх